

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatio Synoptica De Iudiciis Ad Lib: II. Decretal: Gregorii IX.

**Herberstein, Ferdinand von
Tabarelli de Fatis, Donato Vincenzo**

Spirens., 1660

Titulus XV. De praesumptionibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11416

quoties dubitationis aliquid occurrit. Atque
 his patet robur sententiæ nostræ, quam
 etiam tuetur Gail: asserens in ipsa Impe-
 riali Camera eam esse receptam commu-
 niter. Fateor quidem post conclusionem
 in causa non esse amplius locum proba-
 tionibus, si agatur de probationibus tes-
 tium, vel instrumentorum, sed quom-
 nens Judex jurejurando causam deciden-
 possit nihil impedire potest conclusio in
 causa, neq; enim hæc est probatio litig-
 toris, sed Judicis potius ad veritatem in-
 dagandam provisio.

TITULUS XV.

DE PRÆSUMPTIONIBVS.

CASUS.

VENIT ad Ioannem Caroli IV. Pa-
 trem, qui diceret; si præmi-
 aliquod statuatur, se sublaturum ve-
 neno Henricum Carinthiæ Ducem
 cui de Regno Bohemiæ fuit cum lo-
 anne contentio. Quid Ioannes
 me, inquit, inscio Henricum inter-
 em

emisses malevolè, furca tibi præmi-
um futurum erat; & tu me modò
tanti sceleris auctorem petis? *Æneas*
Sylvius in dicta Alphonsi Regis Lib. 3. num. 22.
Quæritur? an ad hominem illum
condemnandum aliqua præsumi
potuissent, sine temerariâ præsum-
ptione? *Resolutio petitur ex num: 1.*

Ed & ex præsumptionibus interdum
probationes deducuntur, quæ quan-
doque plenè, quandoque semiplenè pro-
bant: noñunquam alias probationes co-
adjuvant, ideò post titulos de probationi-
bus in communi & particulari, hic etiam
titulus subjungitur.

1. Est autem præsumptio nihil aliud
quàm conjectura probabilis ex certo ali-
quo signo proveniens, ad adstruendam rei
dubiæ fidem, seu quæ alio non adducto
pro veritate habetur. Quia verò quædoq;
Jus, quandoq; Judex conjecturas ex per-
sonarum & rerum circumstantiis elicit,
hinc duplex natum est præsumptionis ge-
nus apud DD. ut quædam præsumptiones

M 2

sint

sint juris, quædam hominis, sive rectius
 Judicis. Hæc est, cuius effectus non est in
 iure expressus. *L. utr: ff. de lib. donat: intro
 Mar: & Vxor:* & dividi potest in temerari-
 am, quæ ratione probabili caret, & à iure
 respuitur *cap. licet her: de sim* & in non te-
 merariam, & est conceptus in mente cau-
 satus, ab aliqua conjectura aut facto pro-
 babili, quæ quia subindè maior, subindè
 minor, ideo eandem quidam subdividunt
 in vehementem seu violentam, quæ ple-
 nam facit probationem. *cap. inquisitione
 in 2. distinguimus. de sent: excom:* & si fama
 aliisq; adminiculis roboretur, etiam ple-
 nam probationem facit. *cap: tertio loco 13
 h. t.* Præsumptio juris est, quæ in ipso iure
 scripta est, vel à lege approbata, & hæc di-
 viditur in præsumptionem iuris tantum
 & in præsumptionem iuris, & de iure: illa
 est, quando ius in re dubia aliquid præsu-
 mit nihil de super constituendo quod præ-
 iure sit: talis est præsumptio, quæ ex cau-
 cellato chirographo oritur. *L. si chirogra-
 phum 24. ff. de probat.* Hæc est cum lex
 Canon ita aliquid præsumit, ut super ta-
 præsumptione ius firmum statuat: & dicitur

ctur iuris, quia à iure introducta, & de iure, quia super tali præsumptione lex inducit firmum ius, & eam pro veritate habet, ita ut non admittat probationem in contrarium, uti admittit præsumptio iuris tantum. Talis est præsumptio consensus matrimonialis, quæ oritur ex concubitu sponsi cum sponsa *cap: qui fidem de spons: quamvis tale matrimonium præsumptum inter sponsum & sponsam ob carnalem copulam subsequutam, hodiè abrogatum sit, per Trid: sess: 24. cap. 1.* Hujusmodi quoq; præsumptiones sunt, quæ extant in *L. antiqua C. ad SC. Vel. in L. fin. C. ad Maced.*

2. Præsumptiones oriuntur, vel ex naturali causa, & naturalibus principiis, ut præsumptio, quâ præsumitur esse ignis, unde fumus exire conspicitur: quæ merito violenta dici potest, cum sit prorsus necessaria, nec probationem in contrarium admittat: vel certè oriuntur ex principiis, conjecturis, indiciis humanis, aliisve circumstantiis Lege humanâ approbatis; quamvis præsumptio iuris & de iure desumatur exactis præteriti temporis,

probationem in contrarium non admittens nisi certis casibus, de quibus *Valens lib: 2. tit. 23. num: 6. 7. 8. 9. 10.* rejecto in adversarium probandi onere *ibid: n: 11.* qui præsumptionem juris & de jure pro se habens, eam allegare non tenetur, quia lex eam, pro veritate habet, quam Judex velit nolit sequi debet: quod non procedit quando præsumptio oritur ex facto proprio, hæc enim præsumptio juris est, & ideo alleganda: dico proprio, quia quando oritur ex facto adversarii, cuius mentem & animum non nosti, imputari non debet, si eam non alleges. Vide *Menoch. lib. 1. q. 2. & seq.*

3. Infero ex dictis præsumptivam veram probationem haberi, si ve juris ea, aut de jure simul fuerit: quia non minus veritas ex probabilibus quam necessariis colligitur, ut proinde filiatio præsumptiva probata (si vicinis aut aliis scientibus in domo viri natus ex muliere fueris) sufficiens sit; *L. si vicinis C. de nupt: non obstantibus* quod mater in actis spurium te professus fuerit. *L. Imperatores ff. de prob. cap: 1. jun. cap. laudabilem de frigid. & malefic.* Idemque est si te-

si testamento aut pacto requiratur probatio in conditionem (*si probaverit*) sola præsumptione, conditio impletur. *Lal: Mancin: dissert. 4. cap. 9. n. 11. & 12.*

TITVLVS XVI.

DE EXCEPTIONIBVS & PRÆ-
scriptionibus.

C A S V S.

Fridericus I. Cæsar, Hadriano IV. Pontifici è iumento descendenti stapedem tenuit, sed quia sinistrum; ideo Pontifex: nescimus, inquit, an ad irrisiõem, an aliorsum; siquidem dexter fuisset: obsequenti contrectand⁹. Respondit Fridericus: minime se studuisse stapedibus attrectandis: illud addens: Tu primus es Pater, cui tali officio in servivi. Demum factus Cæsar comotior: scire velim, inquit hoc officij genus an ex debito sit; vel beneplacito; si hoc: quis causabitur negligentiam in spontaneo? si autem ex debito; parum

M 4

inter-